

ชื่อภาคนิพนธ์ : บทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งต่อการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง
ตามทัศนนะและความคาดหวังของกรรมการสาขาพรรคการเมือง
ศึกษาเฉพาะกรณีภาคใต้

ชื่อผู้เขียน : นายวิรัตน์ เจริญวงศ์

ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)

ปีการศึกษา : 2544

การศึกษาเรื่องบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งต่อการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองตาม ทัศนนะและความคาดหวังของกรรมการสาขาพรรคการเมือง ศึกษาเฉพาะกรณีภาคใต้ มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาทัศนนะของกรรมการสาขาพรรคการเมืองที่มีต่อบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการ ดำเนินกิจการของพรรคการเมือง 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวัง ของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามทัศนนะและความคาดหวังของกรรมการสาขาพรรคการเมือง 3) เพื่อศึกษา ถึงปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามทัศนนะและ ความคาดหวังของกรรมการสาขาพรรคการเมือง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือกรรมการสาขาพรรคการเมืองพื้นที่ภาคใต้ โดยส่งแบบสอบถาม ทางไปรษณีย์ ปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามสมบูรณ์ทั้งสิ้น 189 ชุด แบบสอบถามที่สร้างกำหนดตัวแปร อิสระ ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพหลัก ระยะเวลาที่เป็นสมาชิกพรรคการเมือง การดำรงตำแหน่งใน สาขาพรรคการเมือง และระดับความรู้ความเข้าใจในกฎหมายพรรคการเมือง และตัวแปรตาม ได้แก่ บท บาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ผลการศึกษา ปรากฏดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ช่วงอายุระหว่าง 41-50 ปี การศึกษาระดับมัธยมศึกษา ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีระยะเวลาในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง 4 ปีขึ้นไป และดำรงตำแหน่ง ประธาน/รองประธานสาขาพรรคการเมืองเป็นส่วนใหญ่

2. กรรมการสาขาพรรคการเมืองมีความรู้ความเข้าใจในกฎหมายพรรคการเมือง ส่วนใหญ่มีความรู้ ปานกลาง ร้อยละ 49.21 ประเด็นที่จัดได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจในกฎหมายพรรคการเมืองมาก ได้แก่ ระยะเวลาปีในการจัดทำบัญชีของพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมือง คิดเป็นร้อยละ 54.5 ประเด็นที่จัดได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจในกฎหมายพรรคการเมืองน้อย ได้แก่ ประเด็นเกี่ยวกับจำนวนคณะกรรมการสาขาพรรคในแต่ละสาขา คิดเป็นร้อยละ 21.2

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า บทบาทที่เป็นจริงในทัศนะของกรรมการสาขาพรรคการเมืองที่มีต่อบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 2.93 ซึ่งอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย โดยบทบาทที่เป็นจริงมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือบทบาทเกี่ยวกับการจำกัดเงินบริจาค มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.65 และบทบาทที่เป็นจริงมีค่ามากที่สุด คือบทบาทเกี่ยวกับการกำหนดบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.16 ส่วนความคาดหวังของกรรมการสาขาพรรคการเมืองที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.34 ซึ่งอยู่ในระดับค่อนข้างมาก โดยบทบาทที่คาดหวังมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ บทบาทเกี่ยวกับการกำหนดให้มีข้อบังคับพรรค และบทบาทของ กกต. ในการพัฒนาพรรคการเมือง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.54 และบทบาทที่คาดหวังมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ บทบาทเกี่ยวกับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายไปรษณีย์ภัณฑ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.99

การวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวม พบว่าบทบาทที่เป็นจริงต่ำกว่าบทบาทที่กรรมการสาขาพรรคการเมืองคาดหวัง โดยมีค่าเฉลี่ยบทบาทที่เป็นจริงเท่ากับ 2.93 ซึ่งอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย และมีค่าเฉลี่ยบทบาทที่คาดหวังเท่ากับ 3.34 ซึ่งอยู่ในระดับค่อนข้างมาก มีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.41

4. ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามทัศนะของกรรมการสาขาพรรคการเมือง มีดังนี้

ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทที่เป็นจริง ได้แก่ อายุ วุฒิกการศึกษา อาชีพหลักและความรู้ ความเข้าใจในกฎหมายพรรคการเมือง ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อบทบาทที่เป็นจริง ได้แก่ เพศ ระยะเวลาที่เป็นสมาชิกพรรคการเมือง และการดำรงตำแหน่งในสาขาพรรคการเมือง

ปัจจัยที่มีผลต่อความคาดหวัง ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจกฎหมายพรรคการเมือง ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อบทบาทที่คาดหวัง ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิกการศึกษา อาชีพหลัก ระยะเวลาที่เป็นสมาชิกพรรคการเมือง และการดำรงตำแหน่งในสาขาพรรคการเมือง

ข้อเสนอแนะ

คณะกรรมการการเลือกตั้งควรให้ความสำคัญต่อการดำเนินการของพรรคการเมือง การกำกับดูแลและสนับสนุนในกิจกรรมพรรคการเมือง เพื่อให้สามารถดำเนินการทางการเมือง ภายใต้กรอบกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับข้อกฎหมาย ประกาศระเบียบวิธีปฏิบัติต่าง ๆ ที่ยังไม่มี ความชัดเจน ครบคลุมไม่ถึงหรือยากในทางปฏิบัติ และเป็นอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ควรจัดให้มีการอบรมสัมมนา ประชาสัมพันธ์ หรือปรับปรุงแก้ไขโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติและไม่ขัดต่อกฎหมาย

ABSTRACT

TE133427

Title of Research Paper : Role of the Election Committee in the operation of Political Parties in the Opinion and Expectation of the Committee Members of Political Party Branches : A Case Study of the South

Author : Mr. Virat Charernvong

Degree : Master of Arts (Social Development)

Year : 2001

The study was conducted for the following objectives : 1) to find out the attitude of the committee members of political party branches toward the role of the Election Committee in the operation of political parties ; 2) to compare the actual role and the expected role of the Election Committee in the opinion and expectation of the committee members of political party branches ; and 3) to identify the factors affecting the actual role and the expected role of the Election Committee in the opinion and expectation of the committee members of political party branches.

The data were collected from the committee members of political party branches in the South. The questionnaires were mailed to them and 189 copies were returned. The independent study were sex, age, education, primary occupation, the number of years as a member of the political party, position in the political party branch and degree of knowledge and understanding in the political party law. The dependent variables were the actual role and the expected role of the Election Committee.

The findings were briefly reported below :

1. Most of the subjects were male. They were 41-50 years old. They finished secondary school and were engaged in farming. They had been members of a political party for 4 years or more. Most were president or vice president of the political party branch.

2. Most of the committee members of political party branches as a whole had a moderate knowledge and understanding of the political party law (49.21%). What they had a good knowledge and understanding were the fiscal accounting year of

the political party and the political party branches (54.5%). They had a poor knowledge and understanding about the member of the committee members in each branch (21.2%).

3. Findings The actual role of the Election Committee had a mean of 2.93, which was rather low. The lowest mean belonged to the role in limiting any donation to the political party ($x = 2.65$). The highest mean was preparing the list of regions and provinces ($x = 3.16$). The expected role of the Election Committee had a mean of 3.34, which was rather high. The highest mean belong to imposing the regulations for political parties and the role of the Election Committee in political party development ($x = 3.54$). The lowest mean was postal support ($x = 2.99$).

When the actual role was compared to the expected role, the former was found to be lower than the latter. The actual role had a mean of 2.93, which was rather low and the expected role had a mean of 3.34, which was rather high.

4. The factors affecting the actual role and the expected role in the opinion of the committee members of political party branches were as follows :

Actual role. Age, education, primary occupation and knowledge and understanding of the political party law were found to have a relationship with the committee members' opinion about the actual role of the Election Committee. On the contrary, sex, number of years as a member of the political party and position in the political party were found to have no relationship with the committee members' opinion about the actual role of the Election Committee.

Expected role Knowledge and understanding of the political party law was found to have an impact on the committee members' opinion about the expected role of the Election Committee. In contrast, sex, age, education, primary occupation, number of years as a member of the political party and position in the political party were form to have no impact on their opinion on the actual role.

Recommendations

The Election Committee should give importance to the operation of political parties. It should oversee and support the latter's activities in order for them to study follow the law. Any regulations that are not clear, complete or difficult to follow should be revised. Training or seminars should be held so that they know what they can do and what they can't.